

ניסוך היין והפרשת חלה תיקון נפלא לחטא עץ הדעת שהיה בגפן וחיטה!

|| הרה"ג ר' פנחס פרידמן ||

שכבר למדנו (אבות פ"ד מ"ב): "עבירה גוררת עבירה", נמצא כי בכל פעם שאיש ישראל אוכל מאכל מתעורר שוב היצר הרע להכשילו, כפי שכבר הכשיל את כל ישראל באכילת איסור בהיותם כלולים באדם הראשון, וזהו שאומר רשב"י בזהר הקדוש: "שעת אכילה שעת מלחמה".

על כן העצה על כך היא לעסוק בדברי תורה בשעת האכילה, כי עסק התורה הוא סגולה נפלאה להכניע את היצר הרע, כמו ששינוי בגמרא (קידושין ל:): "כך הקב"ה אמר להם לישראל, בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו". נמצא כי על ידי שעוסק בתורה בשעת אכילה, מובטח לו שינצח במלחמה ויתגבר על יצר הרע של התאוות החומריות.

"שלשה שאכלו"

האדם היצר טוב והיצר הרע

ויש לבאר ענין זה ביתר שאת על פי המבואר ב"שערי קדושה" לרבינו חיים וויטאל (חלק א שער א), כי על ידי חטא עץ הדעת טוב ורע נתערבבו גם בנפשו טוב ורע: "ודע כי אחר שחטא אדם הראשון ואכל מעץ הדעת טוב ורע, חוברו נפשו וגופו גם הם כל אחד מטוב ורע, וזו היא ענין זוהמת הנחש שהטיל בחוה ובאדם".

ונראה שהכוונה בזה על היצר הרע שנכנס באדם רק אחרי שחטא בעץ הדעת, כי לפני החטא לא היה בתוכו רק יצר טוב בלי שום תערובות של רע, אולם אחרי שחטא באכלו מעץ הדעת "טוב ורע", גרם בכך שיתערבבו גם בו טוב ורע על ידי שנכנס בו יצר הרע, ומאז יש בו ערבוב של טוב ורע, כי מצד היצר הטוב יש בו טוב ואילו מצד היצר הרע יש בו רע, ומאז צריך להילחם כדי להפריד את הרע שהוא הפסולת מן הטוב.

הנה כי כן מבואר היטב מדוע עסק תורה הוא סגולה כנגד היצר הרע, כי התורה היא כולה טוב בלי שום עירוב של רע כמאמר חכמינו ז"ל (ברכות ה:): "ואין טוב אלא תורה שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו". על כן על ידי עסק התורה שהיא כולה טוב ואינה סובלת שום רע, זוכה האדם להפריד את הרע שבקרבו שהוא היצר הרע, עד שנשאר בו רק טוב שהוא היצר טוב המסייע לו לעבוד את ה'.

מעתה יאיר לנו להבין מאמרו של רשב"י: "שלשה שאכלו על שלחן אחד", השלשה שאכלו אינם דוקא שלשה בני אדם, אלא אצל כל אדם אפילו כשאוכל לבד נמצאים בשלחן שלשה שאכלו, כי מאחר ששעת האכילה היא שעת מלחמה בין היצר טוב ליצר הרע, נמצא כי בכל פעם שאדם אוכל יש שם בעצם: "שלשה שאכלו על שלחן אחד", הלא הם אדם האוכל, היצר טוב שנמצא בחלל הימני שבלב, והיצר הרע שנמצא בחלל השמאלי שבלב.

וזהו שאומר רשב"י: "שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה", נמצא שאין לו הסגולה של התורה שנקראת טוב, כדי שיוכל להתגבר על כח הרע של היצר הרע,

כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע: המרגלים חשבו שאפשר לעבוד את ה' רק במדבר שאכלו שם לחם מן השמים רשב"י: "שלשה שאכלו על שלחן אחד", השלשה הם האדם, היצר טוב והיצר הרע שנמצאים עם האדם צריך לדבר על השלחן דברי תורה שנקראת טוב, כדי להתגבר על היצר הרע שמתעורר בשעת אכילה אם אינו מדבר דברי תורה, "כאילו אוכל מזבחי מתים", כי מתעורר חטא עץ הדעת שגרם מיתה בעולם

בקדושה, לכן העצה על כך היא: "תרימו תרומה לה", שתפרשו חלה כדי שתחול קדושה על העיסה, ועל ידי זה תוכלו לאכול את הלחם בקדושה בלי תאוות אכילה, אלו תוכן דבריו הקדושים.

דברי תורה סגולה לקדושת אכילה

על פי דרכו בקודש יתכן להרחיב בביאור סמיכות פרשת ניסוך היין ופרשת חלה לפרשת המרגלים, ואגב נזכה להבין ביתר שאת, מדוע פחדו המרגלים כל כך ממה שיפסק המן בארץ ישראל ויצטרכו לאכול מפירות הארץ, בהקדם לבאר מה ששינוי השבוע במשנה (אבות פ"ג מ"ג) מאמרו של התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי:

"רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחי מתים, שנאמר (ישעיה כח ח) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום, אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא, שנאמר (יחזקאל מא כב) וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה'".

וצריך ביאור: (א) מדוע הזכיר רשב"י דוקא "שלשה שאכלו" על שלחן אחד, וכי יעלה על הדעת כי שנים שאכלו או אפילו אחד שאכל, אינם צריכים לומר עליו דברי תורה. (ב) מה ראה רשב"י על ככה לומר כי לא אמרו עליו דברי תורה: "כאלו אכלו מזבחי מתים", מה ענין זבחי מתים לשלחן שאין עליו דברי תורה.

ונראה לבאר כי רשב"י הולך בזה לשיטתו בזהר הקדוש הנ"ל כי "שעת אכילה שעת מלחמה". וביאור הענין על פי הידוע כי בחטא עץ הדעת ירדה גזירת המיתה על אדם הראשון ועל כל הנבראים שהיו כלולים בו בעת החטא, ככתוב (בראשית ב יז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות".

והנה מצינו ברש"י (בראשית ב כה) כי על ידי החטא נכנס בו יצר הרע: "לא נתן בו יצר הרע עד אכלו מן העץ ונכנס בו יצר הרע". ומאחר

כלומר מה שהכתוב אומר: "בבואכם אל הארץ" בא ללמדנו, שנתחייבו ישראל במצות חלה מיד בכניסתם לארץ, אפילו טרם שכבשו אותה ונתיישבו בה, וצריך ביאור מדוע באמת נשתנה מצות חלה מכל שאר מצוות הארץ, שלא נתחייבו בהן ישראל רק אחרי שכבשו אותה ונתיישבו בה.

וביאר בדברי קדשו על פי מה שביאר הקדמונים טעות המרגלים שהיו אנשי שם ובכל זאת לא רצו להיכנס לארץ, כי ידעו שהמן לא ירד לישראל רק במדבר, ומיד בכניסתם לארץ ישראל יפסק המן ויאכלו רק מפירות הארץ, לכן פחדו להיכנס לארץ כדי שלא יפסידו אכילת המן שהיה מזון רוחני, כמבואר בגמרא (יומא עה:): "לחם אבירים אכל איש - לחם שמלאכי השרת אוכלין אותו... אבירים, לחם שנבלע במאתים וארבעים ושמונה אבירים". ופירש רש"י: "אינו יוצא מן המעיים".

ויש לבאר הענין יותר על פי המבואר בזהר הקדוש (פרשת עקב רעב): "שעת אכילה שעת מלחמה". פירוש שעת האכילה היא שעת מלחמה בין היצר טוב ליצר הרע, כי היצר הרע משתדל בכל כוחו להפיל את האדם ברשת תאוות האכילה וצריך להילחם כנגדו, אולם המן שהיה מזון רוחני לחם מן השמים לא היתה בו שום מלחמת היצר, על כן ביקשו המרגלים למנוע את כניסתם של ישראל לארץ ישראל, כדי שלא יצטרכו לאכול מפירות השדות והכרמים שיש בהם סכנת התאווה.

אולם טעו בזה כי לא השכילו להבין, שמתעם זה נתן הקב"ה לישראל מצות הפרשת חלה מכל עיסה, כדי שתחול קדושת חלה על העיסה עוד טרם אפיית הלחם, ועל ידי זה יוכלו ישראל לאכול את הלחם ולהתגבר בקלות על תאוות היצר. הנה כי כן מטעם זה הסמיך הכתוב מצות הפרשת חלה לפרשת המרגלים, כדי ללמדנו כי מצוה זו היא תשובה נחרצת כנגד טענת המרגלים.

וזהו פירוש הפסוק: "בבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה", היינו כפירוש רש"י מיד בבואכם עוד טרם ירושה וישיבה בארץ, "והיה באכלכם מלחם הארץ", כי יפסק המן ואם כן הרי יש פחד שהאכילה לא תהיה

בפרשתנו אנו למדים על הפרשה הקשה של המרגלים, אשר כפי שהכתוב מעיד עליהם (במדבר יג ג): "כולם אנשים ראשי בני ישראל המה", ובכל זאת מרדו בה' לדבר סרה על ארץ ישראל, וכתוצאה מכך נגזר עליהם למות במדבר ככתוב (במדבר יד לה): "במדבר הזה יתמו ושם ימותו".

והנה מיד אחרי סיום פרשת המרגלים, דיבר ה' אל משה רבינו לומר לישראל שתי פרשיות - פרשת נסכים, שעיקרה ניסוך היין שצריך לצרף עם כל קרבן נדר או נדבה של עולה או שלמים, ופרשת הפרשת חלה מכל עיסה (במדבר טו יח): "בבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה, והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה". וצריך ביאור מה ראה הקב"ה על ככה להסמיך שתי פרשיות אלו לחטא המרגלים.

בענין שתי פרשיות הללו - פרשת ניסוך היין ופרשת חלה, מצינו מאמר נפלא במדרש רבה בפרשתנו (במדב"ר יז ב), שדרשו עליהן מקרא שכתוב (קהלת ט ז): "לך אכול בשמחה לחמך, ושתי בלב טוב יינך, כי כבר רצה האלקים את מעשיך".

"כך פתח רבי תנחומא בר אבא בשם רבי חנינא זאת הפרשה של נסכים, שנאמר או לאילך תעשה מנחה ויין לנסך חצי ההין, ומכאן ואילך, והיה באכלכם מלחם הארץ ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, הרי חלה למטה ונסכים למעלה, לפיכך פתח רבי חנינא, לך אכול בשמחה לחמך, ושתי בלב טוב יינך, כי כבר רצה האלקים את מעשיך, אכול בשמחה לחמך, זו פרשת חלה, ושתי בלב טוב יינך, זו פרשת נסכים. מהו כי כבר רצה האלקים את מעשיך, זו הכנסת ישראל לארץ ישראל, שנאמר כי תבואו אל הארץ וגו'".

נמצינו למדים מדברי רבי תנחומא בשם רבי חנינא, כי ניסוך היין והפרשת חלה הם בבחינת סגולה והכנה לכניסתם של ישראל לארץ ישראל, ועל כך אומר הכתוב: "לך אכול בשמחה לחמך, זו פרשת חלה, ושתי בלב טוב יינך, זו פרשת נסכים... כי כבר רצה האלקים את מעשיך, זו הכנסת ישראל לארץ ישראל". וצריך ביאור מדוע דוקא קיום שתי מצוות הללו, ניסוך היין והפרשת חלה הם סגולה להכניס את ישראל לארץ ישראל.

מצות הפרשת חלה ביטול טענת המרגלים

פתח דברינו יאיר במה שביאר כ"ק מרן אדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זי"ע סמיכות פרשת חלה לפרשת המרגלים, על פי מה שכתוב במצות הפרשת חלה: "בבואכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה, והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה". ומפרש רש"י בלשון קדשו:

"משונה ביאה זו מכל ביאות שבתורה, שבכולן נאמר כי תבואו, וכיון שפרט לך הכתוב באחת מהן, שאינה אלא לאחר ירושה וישיבה, אף כולן כן, אבל זו נאמר בה בבואכם, משנכנסו בה ואכלו מלחמה נתחייבו בחלה".

"כאלו אכלו מזבחי מתים", כי היצר הרע מעורר בו תאוות אכילה מעין חטא אכילת עץ הדעת, שגרמה לגזירת מיתה על אדם הראשון וכל הנבראים. "אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום ברוך הוא", כי על ידי עסק התורה שנקראת טוב הוא זוכה להפריד את היצר הרע מהיצר טוב.

פחד המרגלים מארץ ישראל שאדם הראשון חטא שם

בדרך זו במסילה נעלה לבאר ביתר שאת, הטעם שסירבו המרגלים להיכנס לארץ ישראל, על פי מה שגילה לנו רבינו האריז"ל (שער הכונות פסח דרוש א', שער הפסוקים פרשת שמות), כי נשמות ישראל שהיו בגלות מצרים נכשלו בחטא עץ הדעת, ועל ידי הצער שסבלו בגלות מצרים נזדככו בכור הברזל, ככתוב (דברים ד כ): "ואתכם לקח ה' ויוציא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם נחלה כיום הזה". ופירש רש"י: "כור, הוא כלי שמזקקין בו זהב".

הנה כי כן מבואר היטב מה ששפטו המרגלים נשיאי ישראל, כי יותר טוב לישראל שיאכלו מן שהוא לחם מן השמים: "לחם אבירים" - "לחם שמלאכי השרת אוכלים אותו", שהוא כולו טוב ואין בו שום רע, וראיה לדבר שהרי המן נבלע ברמ"ח אבריהם ולא יצא מן המעיים, כי לא היה בו שום פסולת של רע שצריך להפריד מן הטוב, אבל אם יכנסו לארץ ישראל ששם יפסק המן מלרדת ויתחילו לאכול מפירות הארץ, הרי יש חשש גדול שיתעורר בהם שוב היצר הרע שכבר הכשיל אותם בעיני אכילה בחטא עץ הדעת.

ויש להוסיף בזה תבלין על פי מה שכתב הרמב"ם דבר פלא (הלכות בית הבחירה פ"ב ה"ב):

"ומסורת ביד הכל, שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה, הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה, והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל, ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא, ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא".

והנה מה שכתב הרמב"ם כי אדם הראשון הקריב קרבן כשנברא, נראה לפרש כוונתו שהקריב קרבן לכפרה אחרי שחטא בעץ הדעת כמו שכתב בשל"ה הקדוש (פרשת ויקרא אות יז): "אדם הראשון הקריב לכפרה לאחר שחטא". ומקור הדבר בגמרא (ע"ז ח. ת.) שאדם הראשון הקריב את קרבנו רק אחרי שחטא:

"תנו רבנן יום שנברא בו אדם הראשון, כיון ששקעה עליו חמה אמר, אוי לי שבשביל שסרחתי עולם חשוך בעדי, ויחזור עולם לתוהו ובוהו, וזו היא מיתה שנקנסה עלי מן השמים, היה יושב [בתענית] ובוכה כל הלילה וחווה בוכה כנגדו, כיון שעלה עמוד השחר אמר מנהגו של עולם הוא, עמד והקריב שור שקרניו קודמין לפרסותיו, שנאמר ותיטב לה' משור פר מקרין מפריס".

אולם עדיין צריך ביאור מנין המקור שממנו למד הרמב"ם, כי אדם הראשון הקריב את קרבנו במקום המזבח שעתיד להיות בבית המקדש. ונראה שהמקור לכך הוא ממה שמצינו בפרקי דרבי אליעזר (פרק כ): "ויגרש את האדם (בראשית ג כד), גורש ויצא מגן עדן וישב לו בהר המוריה, ששער גן עדן סמוך להר המוריה".

הרי לנו דברים ברורים מהפרקי דרבי אליעזר, כי אחרי שגורש אדם הראשון מגן עדן ישב לו בהר המוריה, ולפי המבואר בגמרא הרי מיד למחרת כשעלה עמוד השחר הקריב

קרבן לה', הנה כי כן זהו מקור לדברי הרמב"ם שאדם הראשון הקריב קרבן במקום המזבח בהר המוריה שמשם נברא.

נמצינו למדים ממה שכתב בפרקי דרבי אליעזר: "ששער גן עדן סמוך להר המוריה", כי אדם הראשון ישב בגן עדן בארץ ישראל בשעה שחטא בעץ הדעת, ובביאור הרד"ל (אות ג) ציין מקור לכך מגמרא (עירובין יט.): "גן עדן, אמר ריש לקיש אם בארץ ישראל היא, בית שאן פתחו".

כי מטעם זה אנו מקדשים על היין ומברכים על לחם משנה בליל שבת קודש, כדי לתקן חטא עץ הדעת שהיה בלחם ויין.

על כן הסמיך הקב"ה לפרשת המרגלים, לצוות לישראל עוד טרם כניסתם לארץ ישראל, על שתי המצוות ניסוך היין והפרשת חלה, כדי לקדש בזה את היין ואת הלחם בארץ ישראל שחטאו בו אדם הראשון וכל הנשמות שהיו כלולות בו, ועל ידי זה יוכלו ישראל להיכנס לארץ ישראל בלי שום חשש,

רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע: המרגלים ביקשו לתקן חטא עץ הדעת אלא שקלקלו על ידי שבאו להתנשאות

אדם הראשון וכל הנבראים שהיו כלולים בו נכשלו בחטא עץ הדעת כשישב בגן עדן שהיה בארץ ישראל

המרגלים פחדו שאם יכנסו ישראל לארץ ישראל ויאכלו מפירות הארץ יתעורר בהם שוב היצר הרע

הקב"ה הקדים רפואה למכה ניסוך היין והפרשת חלה כדי לתקן חטא עץ הדעת שהיה בגפן וחיטה

"ונטעתם כל עץ מאכל"

שמא יכשלו שוב בלחם ויין כפי שנכשל אדם הראשון בחטא עץ הדעת.

מעתה יאיר לנו להבין דבריו העמוקים של רבי תנחומא בשם רבי חנינא אשר פתח לדרוש בשתי מצוות הללו:

"כך פתח רבי תנחומא בר אבא בשם רבי חנינא זאת הפרשה של נסכים... לך אכול בשמחה לחמך, זו פרשת חלה, ושתה בלב טובך יינך, זו פרשת נסכים. מהו כי כבר רצה האלקים את מעשיך, זו הכנסת ישראל לארץ ישראל, שנאמר כי תבואו אל הארץ וגו'".

לפי האמור הביאור בזה, כי לכאורה קשה מאד לשמוח באכילת לחם ושתיית יין בארץ ישראל, כי מאחר שאדם הראשון חטא שם באכלו מעץ הדעת שהיה גפן וחטה, הרי עלול היצר הרע להתעורר שוב להחטיא את האדם, לכן נתחכם רבי חנינא לדרוש על כך הפסוק: "לך אכול בשמחה לחמך, זו פרשת חלה, ושתה בלב טובך יינך, זו פרשת נסכים".

כלומר בזכות מצוות הפרשת חלה וניסוך היין, אתם יכולים לאכול בשמחה לחמכם ולשתות בלב טוב את יינכם, ואינכם צריכים לחשוש שמא תיכשלו שוב כפי שנכשלתם בחטא עץ הדעת, ועל זה מסיים המדרש: "כי כבר רצה האלקים את מעשיך, זו הכנסת ישראל לארץ ישראל, שנאמר כי תבואו אל הארץ וגו'", כי בזכות שתי מצוות הללו המתקנים את חטא עץ הדעת תזכו להיכנס לארץ ישראל.

המרגלים ביקשו לתקן חטא עץ הדעת

ועתה בא וראה כי רעיון זה מתאים להפליא מה שהביא ב" אמרי יוסף" (מועדים סוכות דרוש א) חידוש גדול בשם הרה"ק רבי צבי הירש מרימנאב זי"ע, כי המרגלים נשיאי ישראל היו באמת אנשים גדולים שביקשו לתקן את חטא עץ הדעת של אדם הראשון, והנה הדברים בלשון קדשו:

"שמעתי בשם הרב הצדיק הקדוש מוה"ר צבי הירש מרימנאב זצוקלה"ה, שאמר

בפירוש הפסוק, ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד, שרצו לתקן חטא אדם הראשון שיהיו הזמורה והאשכול אחד, שיהיה טעם עצו ופרייו שוה. והנה כשרוצה האדם לתקן איזה דבר צריך לשמור עצמו באיזה פניה ח"ו והתנשאות ח"ו כנודע, לכן אמר הפסוק וישאווה', שהיתה להם התנשאות, 'במוט', על ידי זה נתמוטטו, 'בשנים', ונעשו עוד הפעם שנים שלא יהיו עצו ופרייו שוה".

ביאור דבריו הקדושים על פי הידוע כי החטא הראשון שהיה בעולם, הוא מה ששינתה הארץ ממה שנצטוותה (בראשית א יא): "תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו". ופירש רש"י: "שיהיה טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי, ולא ועץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עוונו נפקדה גם היא ונתקללה".

והנה ב"אוהב ישראל" להרה"ק מאפטא זי"ע (פרשת בראשית) מבאר שהארץ נתכוונה לשם שמים, כדי שיוכל האדם לתקן את עוונותיו בתשובה, במליצה ישרה כי מה שחטא הוא מחמת שגופו נברא עפר מן האדמה, ומאחר שהארץ שינתה ממה שצוה ה' זה גרם שגם האדם יחטא. נמצא כי אדם הראשון בחטא עץ הדעת גרם לארץ לשנות ממה שנצטוותה להוציא עץ שטעם עץ ופרייו שוה.

ונטעתם כל עץ מאכל"

על פי האמור מפרש ה"אוהב ישראל" מקרא שכתוב בפרשת קדושים (ויקרא יט כג): "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל". פירוש כשתבואו אל ארץ ישראל עליכם לתקן החטא הקדמון שלא הוציאה הארץ: "עץ ופריו שוה", וזהו הפירוש: "ונטעתם כל עץ מאכל", שגם העץ יהיה למאכל כמו הפרי.

וזהו שכתוב: "ויכרתו משם אשכול זמורה אחד", שביקשו לגרום לכך, שהאשכול ענבים שהוא הפרי והזמורה שהיא העץ, יהיו בטעם אחד בבחינת "עץ ופריו שוה". אולם "וישאווה", שבאו לידי התנשאות וגאווה, לכן "במוט" נתמוטטו ונפלו ממדריגתם, ועל ידי זה "בשנים", שוב נהפכו טעם הזמורה וטעם האשכול ענבים לשני טעמים נפרדים.

לפי האמור הביאור בזה, כי מאחר שהמרגלים חששו מכניסתם של ישראל לארץ ישראל, כי שם נכשלו כל הנבראים באכילת עץ הדעת, על כן חשבו להקדים רפואה למכה לתקן החטא של עץ הדעת, ועל ידי זה יכנסו ישראל לארץ ישראל רק אחרי התיקון השלם כשהיצר הרע כבר יתבטל מן העולם, אולם מאחר שנכשלו משום שבאו לידי התנשאות, על כן התנגדו לכניסתם של ישראל לארץ ישראל.

ימתק להבין בזה מה שבחרו לעשות התיקון של חטא עץ הדעת דוקא על ידי שכרתו משם "אשכול זמורה אחד" שהוא אשכול ענבים, כי אילן שאכל ממנו אדם הראשון גפן היה, על כן השתוקקו לעשות תיקון במה שחטא בו. אך לפי זה צריך ביאור מדוע בחרו דוקא בגפן ולא בחיטה, שהרי לפי המבואר היה חטא עץ הדעת גם בחיטה.

ונראה שהכתוב עצמו מתרץ קושיא זו באמרו (במדבר יג כ): "והימים ימי ביכורי ענבים". כלומר הסיבה שביקשו לעשות התיקון דוקא באשכול ענבים, כי חדשי תמוז אב הם ימים של ביכורי ענבים, אבל ביכורי חיטים הוא רק בחודש סיון ככתוב (שמות לד כב): "וחג שבועות תעשה לך בכורי קציר חטים".